

UCHWAŁA NR XIX/173/25
RADY MIEJSKIEJ W BYTOMIU

z dnia 28 lipca 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Bytomia na lata 2025-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm.), art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107, z późn. zm.), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Bytomia na lata 2025-2028, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący
Rady Miejskiej

Grzegorz Nowak

Załącznik do uchwały Nr XIX/173/25
Rady Miejskiej w Bytomiu
z dnia 28 lipca 2025 r.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz
Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
Miasta Bytomia
na lata 2025 - 2028

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Analiza zjawiska przemocy domowej w Bytomiu.....	5
2.1 Wprowadzenie.....	5
2.2 Diagnoza zjawiska przemocy domowej – wnioski i rekomendacje.....	6
2.3 Statystyka dotycząca przemocy domowej.....	9
2.4 Zasoby instytucjonalne – realizatorzy Programu.....	14
3. Cel główny oraz cele strategiczne Programu.....	14
4. Zespół Interdyscyplinarny.....	19
5. Realizacja Programu i finansowanie.....	21
6. Prognoza zmian.....	21
7. Monitoring i ewaluacja.....	22
Zakończenie.....	22
Spis tabel.....	24

1. Wprowadzenie

Zjawisko przemocy domowej jest definiowane przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Należy zaznaczyć, że ustawa ta została znowelizowana w 2023 r. (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw), włącznie z samą nazwą tego aktu prawnego. Dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie” zostało zastąpione przez „przemoc domową”. Dodatkowo, rozszerzono zakres zadań podmiotów, które tworzą cały system przeciwdziałania przemocy domowej (szczególnie w obszarze zadań gmin). Wspomniana definicja przemocy domowej charakteryzuje ją jako: jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Można wyróżnić kilka rodzajów przemocy:

- przemoc fizyczną, polegającą na użyciu siły fizycznej w celu wyrządzenia krzywdy drugiej osobie,
- przemoc psychiczną, mającą na celu kontrolowanie, zastraszanie, poniżanie lub manipulowanie emocjami drugiej osoby,
- przemoc seksualną, obejmującą działania seksualne narzucane komuś wbrew jego woli,
- przemoc ekonomiczną, polegającą na kontrolowaniu finansów w sposób, który ogranicza wolność i zdolność do samodzielnego funkcjonowania drugiej osoby,

- zaniedbywanie, polegające na systematycznym niepodejmowaniu działań, które są niezbędne do zaspokojenia podstawowych potrzeb osoby zależnej, np. dziecka, osoby starszej czy osoby z niepełnosprawnością.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej wymienia następujące osoby doznające przemocy domowej:

- małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, wobec których jest stosowana przemoc domowa,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie, wobec których jest stosowana przemoc domowa,
- rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie, wobec których jest stosowana przemoc domowa,
- osoby pozostające w stosunku przysposobienia i ich małżonkowie oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie, wobec których jest stosowana przemoc domowa,
- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie, wobec których jest stosowana przemoc domowa,
- osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie, wobec których jest stosowana przemoc domowa,
- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania, wobec których jest stosowana przemoc domowa,
- małoletni, wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Zgodnie z wspomnianą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Adresatami Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Bytomia na lata 2025-2028, zwanego dalej Programem, są:

- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy domowej,
- osoby doznające przemocy domowej i osoby stosujące przemoc domową,
- społeczność lokalna,
- przedstawiciele instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy.

Program został opracowany w oparciu o akty prawne, które określają obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej oraz precyzują procedurę postępowania w przypadku podejrzenia przemocy domowej:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2024 poz. 1673) o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”(Dz. U. z 2023 poz. 1870).

Program uwzględnia również wytyczne zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Bytomia na lata 2021-2026.

2. Analiza zjawiska przemocy domowej w Bytomiu

2.1 Wprowadzenie

Bytom w 2023 roku liczył 131 802 mieszkańców, z czego 53,0% stanowiły kobiety, a 47,0% - mężczyźni. Liczba ludności w mieście w ostatnich latach notowała trend spadkowy.

Tabela 1. Liczba ludności w Bytomiu w podziale na płeć w latach 2021-2023

Grupa wiekowa	2021	2022	2023
Ogółem	137 590	134 694	131 802
Kobiety	72 676	71 277	69 846
Mężczyźni	64 914	63 417	61 957

Źródło: Urząd Miejski w Bytomiu.

W ramach analizy zjawiska przemocy w Bytomiu przedstawiono wybrane wnioski oraz rekomendacje z przeprowadzonych badań ankietowych, których efektem jest „Diagnoza Problemu Przemocy Domowej na terenie miasta Bytom”. Kolejno, przedstawiono dane statystyczne dotyczące ujawnionych faktów przemocy domowej (zaznaczyć trzeba, że dane te z pewnością nie obrazują w całości skali problemu przemocy). Na koniec, powyższe informacje uzupełniono o przedstawienie posiadanych zasobów.

2.2 Diagnoza zjawiska przemocy domowej – wnioski i rekomendacje

Diagnoza zjawiska przemocy domowej miała na celu ukazania skali problemu przemocy na terenie miasta. Została przeprowadzona wśród mieszkańców Bytomia w 2024 roku. W badaniu łącznie udział wzięło 331 osób.

Wnioski

Mieszkańcy uważają, że rodziny z problemem alkoholowym są najbardziej zagrożone zjawiskiem przemocy domowej, co potwierdza 70,39% respondentów. Ponad połowa ankietowanych (50,15%) uważa, że każda rodzina może być zagrożona przemocą domową, co wskazuje na szeroką percepcję problemu. Rodziny dotknięte ubóstwem są postrzegane jako szczególnie narażone na przemoc przez 36,86% respondentów, natomiast mniej osób uważa, że rodziny wielodzietne (22,66%) i niepełne (19,34%) są bardziej narażone na przemoc.

Zdecydowana większość respondentów (92,45%) uważa, że przemoc domowa występuje w ich miejscowości. Tylko 1,81% badanych twierdzi, że przemoc ta nie ma miejsca w ich okolicy, a 5,74% nie jest pewnych, czy zjawisko to występuje. Wyniki te wskazują na szeroką świadomość istnienia problemu przemocy domowej w społeczności.

Najczęściej wymienianym czynnikiem wpływającym na przemoc domową jest alkoholizm, wskazany przez 95,75% respondentów. Narkomania została uznana za drugi najistotniejszy czynnik przez 69,28% badanych, a wychowanie w domu rodzinnym jest istotnym czynnikiem dla 65,69% respondentów. Warunki materialne są postrzegane jako istotny czynnik przez 53,59% ankietowanych, co sugeruje, że trudności finansowe mogą prowadzić do napięć i agresji w domach. Zazdrość o partnera lub partnerkę została uznana za istotny czynnik przez 51,31% badanych,

podczas gdy niskie wykształcenie rodziców ma wpływ na przemoc domową według 43,14% respondentów.

Mieszkańcy w większości uważają, że przemoc jest najczęściej stosowana przez mężczyzn (90,52%). Kobiety są również uznawane za sprawczynie przemocy domowej, choć w mniejszym stopniu, przez 39,54% respondentów. Dzieci i młodzież są wskazywane jako sprawcy przemocy domowej przez 33,01% badanych.

Najczęściej osobami doznającymi przemocy domowej według mieszkańców są dzieci i młodzież (50,00%) oraz kobiety (38,24%). Mężczyźni są rzadziej postrzegani jako osoby doznające przemocy domowej, co potwierdza 2,94% badanych.

Prawie połowa respondentów (46,83%) twierdzi, że nie zna nikogo w swoim otoczeniu, kto doznaje przemocy domowej, podczas gdy 53,17% ankietowanych przyznaje, że zna takie osoby. To pokazuje, że problem przemocy domowej jest obecny i rozpoznawany w społeczności.

Większość mieszkańców wychowywała się w domach, gdzie istniały duże wymagania wobec dzieci, ale jednocześnie panowała serdeczna atmosfera (32,93%). Partnerski układ między rodzicami a dziećmi i życzliwa atmosfera była obecna w domach 26,28% respondentów. Oziębła atmosfera w połączeniu z dużymi wymaganiami była opisywana przez 12,39% ankietowanych, a 17,82% respondentów wskazało, że w ich domach dochodziło do rękoczynów, co stanowi poważny sygnał o obecności przemocy fizycznej w procesie wychowawczym.

Zdecydowana większość badanych (71,90%) twierdzi, że w ich domu lub otoczeniu nie występuje problem przemocy, jednak 28,10% przyznaje, że zmaga się z tym problemem. Najczęściej wskazywaną przyczyną przemocy jest nadużywanie alkoholu, wymienione przez 68,82% respondentów. Konflikty rodzinne zostały wskazane przez 65,59% badanych, a problemy finansowe przez 29,03%. Jednak większość respondentów (61,93%) doznało przemocy, a najczęstszymi sprawcami przemocy byli rodzice (51,71%) oraz partnerzy (40,00%). Niewielki odsetek respondentów doznał przemocy ze strony dzieci (5,71%) lub obcych ludzi (4,29%). Zdecydowana większość respondentów (83,99%) jest świadoma występowania przemocy rówieśniczej w szkołach. Najczęściej występującymi formami przemocy są oskarżanie, ośmieszanie i przezywanie (90,29%). Wyśmiewanie wyglądu oraz izolowanie od grupy są wskazywane przez 83,23% respondentów, a używanie agresji fizycznej przez 81,77%. Przyczynami przemocy rówieśniczej są przede

wszystkim atmosfera w domu rodzinnym (91,37%) oraz wpływ grupy rówieśniczej (84,89%).

Rodzice, którzy dowiadują się o przemoc wobec swojego dziecka, najczęściej zgłaszają to wychowawcy (43,08%) lub próbują samodzielnie porozmawiać ze sprawcą przemocy (35,38%). Zgłoszenie problemu dyrektorowi szkoły jest praktykowane przez 10,00% rodziców, a tylko 8,46% zgłasza takie przypadki policji. Jedynie 3,08% badanych stwierdziło, że nic nie robi w takich sytuacjach.

Zdaniem respondentów, nauczyciele najczęściej reagują na przemoc przez upomnienie osoby stosującej przemoc (38,89%). Wysłuchanie osoby doznającej przemocy i udzielenie jej wsparcia jest praktykowane przez 30,65% nauczycieli, a 20,37% pedagogów nie reaguje wcale na przemoc. Powiadomienie rodziców o sytuacji ma miejsce w 9,26% przypadków.

Rekomendacje

Problem przemocy, zarówno w domu, jak i w szkole, jest istotnym wyzwaniem, przed którym stoi miasto. Wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców, jednoznacznie wskazują na potrzebę intensyfikacji działań w zakresie profilaktyki, edukacji i wsparcia. Rekomendacje przedstawione poniżej mają na celu rozbudowanie interdyscyplinarnego systemu wsparcia, który nie tylko ograniczy skalę przemocy, ale również wzmocni poczucie bezpieczeństwa i społecznej solidarności wśród mieszkańców miasta:

1. Zintegrowanie działań różnych instytucji (policji, ośrodków pomocy społecznej, służby zdrowia, placówek edukacyjnych) realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w celu stworzenia spójnego systemu wsparcia dla osób doznających przemocy.
2. Regularne spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego, który będzie analizować konkretne przypadki przemocy i uzależnień oraz podejmować decyzje o działaniach interwencyjnych.
3. Organizowanie kampanii informacyjnych na temat przemocy, jej konsekwencji, sposobów zgłaszania oraz dostępnych form wsparcia i pomocy poprzez ulotki, plakaty, broszury oraz media lokalne.
4. Wykorzystywanie mediów społecznościowych i Internetu do rozpowszechniania informacji o problemie przemocy oraz sposobach jej przeciwdziałania.

5. Zapewnienie dostępu do bezpłatnych usług psychologicznych dla osób doznających przemocy.
6. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia.
7. Organizowanie wydarzeń integracyjnych, takich jak warsztaty, wykłady, pikniki i festyny, promujących zdrowe relacje międzyludzkie i przeciwdziałających izolacji społecznej.
8. Zorganizowanie warsztatów, wykładów, pogadanek dla uczniów w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami i stresem.
9. Rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych, takich jak broszury, ulotki i plakaty na temat przemocy domowej, które będą dostępne na terenie szkoły.
10. Prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do rodziców, dotyczących rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy domowej oraz wpływu nadużywania używek na dzieci.
11. Spotkania z przedstawicielami służb porządkowych w szkołach, mające na celu edukację uczniów na temat bezpieczeństwa oraz prawidłowego reagowania na przemoc.
12. Organizowanie festynów i imprez profilaktycznych, które będą promować zdrowy styl życia i pozytywne zachowania społeczne.
13. Rozwijanie kompetencji przedstawicieli podmiotów realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez organizowanie szkoleń, wykładów, warsztatów dla przedstawicieli instytucji i organizacji realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy.
14. Wsparcie psychologiczne: zapewnienie stałego dostępu do konsultacji psychologicznych dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
15. Współpraca z podmiotami realizującymi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy.

2.3 Statystyka dotycząca przemocy domowej

Dane na temat procedury „Niebieskie Karty”, dedykowanej przemocy domowej, to jedno z bardziej wiarygodnych statystyk obrazujących skalę tego zjawiska w danym mieście. W Bytomiu w 2023 roku spisano 480 „Niebieskich Kart” – dla porównania

w 2021 roku było ich 250, a w 2022 roku – 348. Oznacza to trend wzrostowy. Najwięcej „Niebieskich Kart” spisuje Policja, a następnie jednostka organizacyjna pomocy społecznej.

Tabela 2. Liczba „Niebieskich Kart” według jednostek je spisujących w latach 2021-2023

Kategoria	2021	2022	2023
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	81	111	104
Policja	127	205	327
Oświata	38	23	45
Ochrona zdrowia	3	7	4
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	2	0
OGÓŁEM	250	348	480

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Poniżej – bardziej szczegółowe informacje na temat realizowanej w Bytomiu procedury „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023.

Tabela 3. Dane na temat procedury „Niebieskie Karty” w Bytomiu w latach 2021-2023

Kategoria	2021	2022	2023
Liczba nowych spraw prowadzonych	69	348	69
Liczba wszystkich spraw objętych procedurą „Niebieskie Karty”	218	375	19
Liczba zakończonych spraw w wyniku ustania przemocy	19	159	145
Liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowania działań	11	49	47
Liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przestępstwa znęcania się oraz przestępstw z użyciem przemocy na szkodę osób najbliższych	43	137	158

Źródło: Sprawozdania z realizacji Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024.

W 2023 roku w Bytomiu odnotowano 583 osoby stosujące przemoc – to więcej niż w latach wcześniejszych, gdy było to ok. 300 osób. Większość osób stosujących przemoc domową stanowią mężczyźni. Z kolei liczba osób doznających przemocy domowej w mieście utrzymuje się w granicach ok. 1 100 rocznie. W tych statystykach dominują z kolei kobiety i dzieci.

Tabela 4. Liczba osób stosujących przemoc i doznających przemocy w Bytomiu w latach 2021-2023

Kategoria	Podkategoria	2021	2022	2023
Liczba osób stosujących przemoc	Ogółem	367	303	583
	Kobiety	bd.	134	122
	Mężczyźni	bd.	169	461
Liczba osób doznających przemocy	Ogółem	1 181	1 191	1 146
	Kobiety	367	368	468
	Mężczyźni	279	193	34
	Dzieci	535	630	644

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Przemoc domowa w Bytomiu najczęściej przyjmuje formy przemocy psychicznej oraz fizycznej.

Tabela 5. Dane na temat rodzajów doznawanej przemocy w Bytomiu w latach 2021-2023 według liczby rodzin

Kategoria	2021	2022	2023
przemoc fizyczna	211	191	392
przemoc psychiczna	246	234	440
przemoc seksualna	15	12	15

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu.

Kolejne dane to dane Policji, Prokuratury Rejonowej oraz Sądu Rejonowego na temat ich działalności w obszarze przemocy domowej w Bytomiu. Można zauważyć znaczące wahania pomiędzy latami w zaprezentowanych statystykach, a wśród wyraźniejszych trendów warto wskazać na zwiększającą się liczbę osób stosujących przemoc domową umieszczanych w izbie wytrzeźwień, czy liczbę spraw z art. 207

k.k. prowadzonych przez Zespoły kuratorskie służby sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach karnych. To niepokojące tendencje w kontekście potencjalnej intensyfikacji zjawiska przemocy domowej w mieście.

Tabela 6. Dane na temat działalności Policji, Prokuratury Rejonowej i Sądu Rejonowego w obszarze przemocy domowej w Bytomiu w latach 2021-2023

Podmiot	Kategoria	2021	2022	2023
Policja	Liczba interwencji domowych dot. przemocy zakończonych spisaniem „Niebieskiej Karty”	6	52	165
	Liczba zatrzymanych osób stosujących przemoc domową	2	30	9
	Liczba osób stosujących przemoc domową umieszczonych w izbie wytrzeźwień	7	36	38
Prokuratura Rejonowa	Liczba wniosków do Prokuratury o wszczęcie postępowania wobec osoby stosującej przemoc domową	15	137	15
	Liczba oskarżonych, wobec których w akcie oskarżenia wpisano obowiązek udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	0	0	1
	Liczba zastosowanych dozorów Policji	7	25	23
	Liczba zastosowanych zakazów zbliżania się	6	22	17
	Liczba tymczasowo aresztowanych	1	7	20
	Liczba nakazów opuszczenia lokalu	6	19	2
Sąd Rejonowy	Liczba wydanych wyroków art. 207 k.k.	13	46	45
	Liczba osób objętych dozorem kuratora	6	14	0
	Liczba osób zobowiązanych do uczestnictwa w programie	0	3	8

	korekcyjno-edukacyjnym			
	Liczba osób objętych zakazem kontaktowania się z określonymi osobami, zakazem zbliżania się do określonych osób	0	9	0
	Liczba nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	1	1	7
	Liczba spraw z art. 207 k.k. prowadzonych przez Zespoły kuratorskie służby sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach karnych	47	80	136
	Liczba skierowanych wniosków o nałożenie środka probacyjnego obowiązku uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym	0	0	2

Źródło: Sprawozdania z realizacji Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024.

W ostatnich latach po 42 osoby stosujące przemoc domową uczestniczyły w programie korekcyjno-edukacyjnym Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bytomiu. W 2023 roku 22 osoby ukończyły ten program, a 6 osób ukończyło program psychologiczno-terapeutyczny.

Tabela 7. Dane na temat liczby uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bytomiu w latach 2021-2023

Kategoria	2021	2022	2023
Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym	14	42	42
Liczba osób, które ukończyły program	6	16	22
Liczba osób, które ukończyły program psychologiczno-terapeutyczny	8	13	6

Źródło: Sprawozdania z realizacji Bytomskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024.

Warto pamiętać, że pewna część problemu przemocy domowej nie znajduje odzwierciedlenia w statystykach, gdyż część osób z nimi się borykających nie

korzysta ze wsparcia, a problem bywa trudny do zauważenia na zewnątrz (zwłaszcza w przypadku przemocy psychicznej). Stąd istotnym elementem niniejszej diagnozy są wcześniej zaprezentowane wnioski z badania ankietowego, rozszerzające ogląd omawianego zagadnienia.

2.4 Zasoby instytucjonalne - realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Bytomia na lata 2025-2028 jest Zespół Interdyscyplinarny w Bytomiu. W celu jak najlepszej realizacji działań z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej, w realizację Programu zaangażowane są następujące instytucje, tj.:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej ,
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu,
3. Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu,
4. Urząd Miejski w Bytomiu,
5. placówki oświatowe,
6. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytomiu,
7. placówki ochrony zdrowia,
8. Sąd Rejonowy w Bytomiu,
9. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej (przy Sądzie Rejonowym),
10. Prokuratura Rejonowa w Bytomiu,
11. Komenda Miejska Policji w Bytomiu,
12. organizacje pozarządowe i kościelne.

Realizatorzy wymienieni w punktach od 7 do 11 realizują Program w ramach swoich zadań określonych przepisami prawa, natomiast realizatorzy wymienieni w punkcie 12 będą zapraszani do współpracy na zasadzie pełnej dobrowolności.

3. Cel główny oraz cele strategiczne Programu

Głównym celem Programu jest ograniczenie zjawiska przemocy domowej w Bytomiu i zapewnienie wysokiej skuteczności przeciwdziałania temu problemowi.

Cele strategiczne określone w Programie wynikają z przeprowadzonej diagnozy skali zjawiska problemu przemocy domowej, jak również stanowią swego rodzaju

kontynuację dotychczas podejmowanych działań, z uwzględnieniem zmian oraz koniecznością pogłębienia realizowanych zadań.

Cel strategiczny 1

Wysoki poziom świadomości i wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy domowej

Tabela 8. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 1

Rodzaj działań:

- przygotowywanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej (ulotki, broszury, plakaty itp.)- przygotowywanie i prowadzenie kampanii społecznych dotyczących zjawiska przemocy domowej- rozpowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania pomocy w problemie przemocy domowej- prowadzenie zajęć z zakresu poprawy umiejętności wychowawczych dla rodziców i opiekunów, w tym tzw. „Niebieskich Konsultacji”, „Akademii Rodzica”- organizowanie zajęć, warsztatów i pogadań profilaktycznych i edukacyjnych na temat agresji i przemocy- realizacja działań profilaktyczno-edukacyjnych w temacie przemocy domowej i uzależnień dla dzieci i młodzieży

Realizatorzy:

Realizatorzy o których mowa w punkcie 2.4

Wskaźniki:

- liczba przygotowanych i rozpowszechnionych materiałów edukacyjno-informacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej,- liczba przeprowadzonych kampanii społecznych dotyczących zjawiska przemocy domowej,- liczba uczestników zajęć dla rodziców i opiekunów,- liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w organizowanych zajęciach, warsztatach profilaktyczno-edukacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Bytomiu.

Cel strategiczny 2

Skuteczna reakcja i wsparcie osób doznających przemocy domowej

Tabela 9. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 2

Rodzaj działań: - realizowanie procedury „Niebieskie Karty” - zapewnianie schronienia osobom doznającym przemocy domowej - realizacja poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób doznających przemocy domowej - prowadzenie grup wsparcia oraz terapii indywidualnej dla osób doznających przemocy domowej - realizacja działań wspierających w problemie przemocy domowej skierowanych do dzieci i młodzieży (wsparcie psychologiczne, terapia) - udzielanie pomocy społecznej, finansowej i niefinansowej rodzinom z powodu problemu przemocy domowej - praca socjalna z rodzinami dotkniętymi przemocą domową
Realizatorzy: Realizatorzy o których mowa w punkcie 2.4
Wskaźniki: - liczba realizowanych procedur „Niebieskie Karty” - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” - liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono schronienia - liczba osób korzystających z indywidualnego wsparcia psychologicznego i terapeutycznego z powodu przemocy domowej - liczba osób korzystająca z grupowej formy wsparcia psychologicznego i terapeutycznego z powodu przemocy domowej - liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy domowej

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Bytomiu.

Cel strategiczny 3

Efektywne oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Tabela 10. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 3

Rodzaj działań: - interweniowanie w przypadkach stosowania przemocy domowej - kierowanie wniosków o wszczęcie postępowania wobec osoby stosującej przemoc - prowadzenie indywidualnych konsultacji dla osób stosujących przemoc domową - realizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową - realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową
Realizatorzy: Realizatorzy o których mowa w punkcie 2.4
Wskaźniki: - liczba interwencji dotyczących przemocy domowej - liczba wniosków do Prokuratury o wszczęcie postępowania wobec osoby stosującej przemoc - liczba uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową - liczba uczestników programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową - liczba wydanych przez Sąd i Prokuraturę środków zapobiegawczych wobec osób stosujących przemoc domową

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Bytomiu.

Cel strategiczny 4

Wysokie kompetencje osób zaangażowanych w odpowiadanie na problem przemocy domowej

Tabela 11. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 4

Rodzaj działań: - organizowanie szkoleń dla osób zaangażowanych w odpowiadanie na problem przemocy domowej - zapewnianie wsparcia dla osób zaangażowanych w odpowiadanie na problem przemocy domowej w formie superwizji, grup wsparcia, konsultacji psychologicznych itp.
Realizatorzy: Realizatorzy o których mowa w punkcie 2.4
Wskaźniki: - liczba uczestników szkoleń dla osób zaangażowanych w odpowiadanie na problem przemocy domowej - liczba uczestników form wsparcia dla osób zaangażowanych w odpowiadanie na problem przemocy domowej

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Bytomiu.

Cel strategiczny 5

Dobrze działający system podmiotów odpowiadających na problem przemocy domowej

Tabela 12. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 5

Rodzaj działań: - organizowanie wspólnych konferencji dla lokalnych podmiotów odpowiadających na problem przemocy domowej - usprawnienie i przyspieszenie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy domowej - aktywne włączanie organizacji pozarządowych w system przeciwdziałania przemocy domowej i reakcji na to zjawisko
Realizatorzy: Realizatorzy o których mowa w punkcie 2.4

Wskaźniki:

- liczba konferencji dla lokalnych podmiotów odpowiadających na problem przemocy domowej
- liczba posiedzeń członków Zespołu Interdyscyplinarnego
- liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Bytomiu.

Cel strategiczny 6**Systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy domowej**

Tabela 13. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 6

Rodzaj działań:

- monitorowanie sytuacji rodzin, w których występuje przemoc domowa
- monitorowanie i diagnozowanie sytuacji rodzin, w których istnieje przypuszczenie, że występuje przemoc domowa
- monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”

Realizatorzy:

Realizatorzy o których mowa w punkcie 2.4

Wskaźniki:

- liczba rodzin objętych działaniami monitoringu
- liczba rodzin objętych działaniami monitoringu po zakończonej procedurze „Niebieskie Karty”

Źródło: Opracowanie własne Zespołu Interdyscyplinarnego w Bytomiu.

4. Zespół Interdyscyplinarny

Wspomniana już nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z 2023 r., w znaczący sposób rozszerzyła i zmodyfikowała działalność zespołów interdyscyplinarnych. W art. 9a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadzono szereg szczegółowych rozwiązań dotyczących funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych.

Zespół Interdyscyplinarny w Bytomiu, zwany dalej Zespołem, został powołany zarządzeniem nr 254/24 Prezydenta Bytomia z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego w Bytomiu.

Zespół realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Do zadań Zespołu należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie dokumentacji, w przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Zespół Interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania, jak również tryb oraz sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych.

5. Realizacja Programu i finansowanie

Sprawne funkcjonowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej zakłada przede wszystkim koordynację i spójność działań, w tym sprawny i płynny przepływ informacji między realizatorami – jednostkami pomocy społecznej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, policją, instytucjami oświaty, kultury, sportu, organizacjami pozarządowymi i innymi zajmującymi się przemocą domową.

Pełna realizacja wyznaczonych celów jest zatem uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzeniu systemu umożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy, by sama stawała się niezależna, wydolna i zaradna.

Przy opracowaniu Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Bytomia na lata 2025-2028, dokonano oceny zewnętrznych i wewnętrznych czynników określających kondycję bieżącą i potencjał rozwojowy, określając skalę problemu przez informacje wynikające m.in. z przeprowadzonej diagnozy.

W konsekwencji należy podkreślić konieczność ścisłej i skoordynowanej współpracy między wszystkimi jednostkami miasta, które mogą udzielić wsparcia Zespołowi Interdyscyplinarnemu – przede wszystkim podmioty wskazane jako zasoby instytucjonalne miasta.

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie są środki własne gminy oraz środki pochodzące z budżetu państwa.

6. Prognoza zmian

W związku z przedstawionym celem głównym, a także celami strategicznymi zakłada się, iż realizacja Programu w latach 2025-2028 przyczyni się do:

- ograniczenia występowania zjawiska przemocy domowej.
- zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej, jej przyczyn i skutków,

- udoskonalenia systemu wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy domowej,
- zapewnienia skutecznych narzędzi ochrony dla osób zagrożonych przemocą domową,
- podniesienia wiedzy o dostępnych formach pomocy w przypadkach przemocy,
- wzmocnienia współpracy między lokalną społecznością a instytucjami publicznymi w przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- wypracowania efektywnego systemu wsparcia dedykowanego osobom i rodzinom dotkniętym przemocą.

7. Monitoring i ewaluacja

Program będzie realizowany i monitorowany przez Zespół Interdyscyplinarny w Bytomiu. Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych, uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu.

Ewaluacja pozwoli na dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w mieście, a także zwiększenia dostępności działań pomocowych i interwencyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Ewaluację Programu prowadzić będzie także Zespół Interdyscyplinarny, we współpracy ze wszystkimi instytucjami realizującymi Program. Zespół Interdyscyplinarny przedłoży Prezydentowi Miasta sprawozdanie z realizacji Programu, za rok poprzedzający.

Zakończenie

Przemoc domowa nie powinna nigdy mieć miejsca, a rodzina powinna zapewniać bezpieczeństwo i warunki sprzyjające harmonijnemu rozwojowi wszystkim jej członkom. Jednoznacznie odnosi się do tego faktu również polskie prawo, uznając przemoc domową za przestępstwo. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych drugiego człowieka, powodować jego bólu i cierpienia. W sposób szczególny to sformułowanie odnosi się do osób bliskich (członków rodziny). Mając świadomość faktu, że zapewne przemoc domowa nigdy całkowicie nie zniknie, należy podejmować systematyczne i skoordynowane działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Opracowany Program pozwoli na dążenie do osiągnięcia tego celu.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów strategicznych możliwe będzie przy dobrej i sprawnej współpracy podmiotów działających na rzecz osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych przemocą.

Program nie jest dokumentem zamkniętym i jako taki może podlegać przyszłym modyfikacjom, w zależności od pojawiających się nowych danych, potrzeb i możliwości.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności w Bytomiu w podziale na płeć w latach 2021-2023.....	5
Tabela 2. Liczba „Niebieskich Kart” według jednostek je spisujących w latach 2021-2023.....	10
Tabela 3. Dane na temat procedury ”Niebieskie Karty” w Bytomiu w latach 2021-2023.....	10
Tabela 4. Liczba osób stosujących przemoc i doznających przemocy w Bytomiu w latach 2021-2023.....	11
Tabela 5. Dane na temat rodzajów doznawanej przemocy w Bytomiu w latach 2021-2023 według liczby rodzin.....	11
Tabela 6. Dane na temat działalności Policji, Prokuratury Rejonowej i Sądu Rejonowego w obszarze przemocy domowej w Bytomiu w latach 2021-2023.....	12
Tabela 7. Dane na temat liczby uczestników programu korekcyjno-edukacyjnego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bytomiu w latach 2021-2023.....	13
Tabela 8. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 1.....	15
Tabela 9. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 2.....	16
Tabela 10. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 3.....	17
Tabela 11. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 4.....	18
Tabela 12. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 5.....	18
Tabela 13. Rodzaj działań, realizatorzy i wskaźniki dla celu strategicznego 6.....	19

UZASADNIENIE

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zadaniem gminy, jak i powiatu realizowanym w ramach przeciwdziałania przemocy domowej, jest tworzenie programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Głównym celem Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Miasta Bytomia na lata 2025-2028 jest ograniczenie zjawiska przemocy domowej w Bytomiu i zapewnienie wysokiej skuteczności przeciwdziałania temu problemowi, poprzez udoskonalanie współpracy wszystkich podmiotów zajmujących się problemem przemocy.

Koordynatorem Programu jest Zespół Interdyscyplinarny w Bytomiu.